

Chả biết có phải hoàn cảnh, điều kiện, môi trường sống trên núi cao không mà làm nên một tộc người có lối sống giản dị mà sâu sắc, ngôn ngữ ngắn gọn mà sắc sảo.

Trong các loại cây người Mông trồng trọt, có một loại cây anh túc còn gọi là cây thuốc phiện, được hầu hết các gia đình người Mông trồng. Cây trưởng thành ra hoa và kết trái thường cao từ một mét đến mét rưỡi. Một loại cây ra hoa sặc sỡ đến mê hoặc con người. Vào mùa hoa, cả một nương rục rỡ sắc vàng tím, trắng như ai đó phủ lên bên sườn núi tấm áo thổ cẩm của các cô gái đi chơi chợ phiên. Khi kết trái, quả cây anh túc trông không khác gì chiếc đèn lồng mang chung một màu xanh thẫm của núi. Mủ chạo từ quả loại cây này người Mông cô đặc dùng để chữa bệnh nhất là các loại bệnh như đau bụng, ho, tiêu hóa, dạ dày. Loại cây đã đi theo người Mông suốt những năm dài lưu lạc, chạy trốn sự truy sát của kẻ thù. Các loại cải người Mông trồng lẫn trong các nương cây anh túc, khi nấu canh, ăn rất ngọt. Ai đó đã một lần dùng mủ loại cây thuốc phiện chữa bệnh, lần sau không thể không có nó. Đây cũng là loại dược liệu mà người Mông sử dụng thường xuyên. Đã một thời cây thuốc phiện gắn liền với cuộc sống của người Mông. Nó là nguồn dược liệu duy nhất để bảo vệ cho tộc người lưu lạc tồn tại qua thời gian. Và cũng nó, loại cây có sắc hoa sặc sỡ đó đã mê hoặc bao kiếp con người.